

La

EGLUTĖ

1957

BALANDIS

Nr. 4

1957 BALANDIS Nr. 4

Leidžia:

Lietuvių Kultūros Institutas

Administruoja:

Nekalto Prasidėjimo Seserys

Prenumerata:

Metams: \$4.00, Atskiras numeris 40 centų.

Raštus, pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

ŠIAME NUMERYJE:

1. S. Laučius, VELYKOS	97
2. EVANGELIJA VERBŲ SEKMADIENĮ	98
3. Maironis, PRIEŠ ALTORIŲ	99
4. EVANGELIJA VELYKŲ SEKMADIENĮ	100
5. Kun. K. A. Matulaitis, ŠVENTAS JURGIS	101
6. Danutė Lipčiūtė, PAVASARĖJANT	102
7. N. Butkienė, KIŠKIUKAI RUOŠIASI VELYKOMS	103
8. Vladas Mingela, AUKSINIS RITERIS	110
9. KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI	121
10. MĖSLĖS	122
11. JUOKAI	124
12. ATŽALĖLĖS	126
13. AR ŽINAI?	128

Viršelis ir iliustracijos P. Osmolskio ir Pauliaus Augio.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. April, 1957, Vol. 7, No. 4. Subscription: \$4.00 yearly. Single Copy 40¢. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Connecticut.

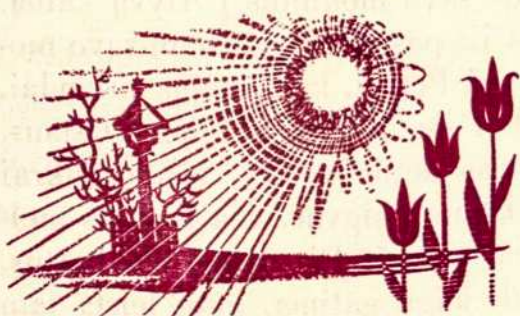

Immaculata Press

S. LAUČIUS

Kristus prisikėlė,
girdim linksmą žinią.
Kiekvienoj lūšnelėj
spinduliai auksiniai.

Gieda aleliuja
choras prie vargonų.
Ant altoriaus akys
nuostabiai malonios.

Stebi jos ir guodžia
prašančius padėti.
Sąla tyros širdys,
tirpsta širdys kietos.

Džiaugiasi krikščionys,
nors Velykos liemos.
Per pasaulį eina
Jis, rankas ištiesęs.

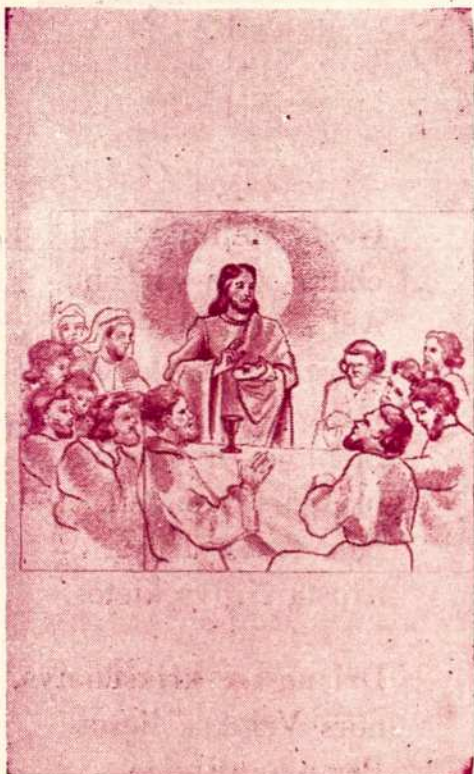
Pro sargybų postus,
pro vielas ir grotus
Jis aplanko žmogų
saule vainikuotas.

Tad pamato dangų
didelis ir mažas,
o ant stalo, tartum,
po margutį gražų.

EVANGELIJA VERBŲ SEKMADIENI

Šiam sekmadieniui skirtoje evangelijoje evangelistas Matas aprašo Kristaus paskutines valandas prieš jo suėmimą ir nuteisimą mirti ant kryžiaus.

Paskutinė Vakarienė

Kristus paprašė savo mokinius susirinkti į vienus namus Velykų vakarą. Čia jie valgė vadinaimą paskutinę vakarienę, kurios metu Kristus įsteigė Švenčiausiąjį Sakramentą, kurį mes priimame mūsų komunijos metu. Taip pat šios vakarienės metu Kristus pasakė savo mokiniams, kad jis bus išduotas vieno iš mokinių — Judo.

Po vakarienės Kristus nusiavedė savo mokinius į Alyvų kalną. Čia jis pasakė vyriausiam savo mokiniui Petru, kad, atėjus valandai, net ir jis, Petras, išsigins Kristaus. Petras netikėjo, bet vėliau tikrai Kristus išsigynė. Čia Kristus meldėsi ir prašė Dievą, net tris kartus, kad, jeigu galima, būtų leista jam išvengti tų kančių, prieš kurias jis stovėjo. Alyvų pakalnėje atėjo Judas su budeliais, pabučiavo Kristų, iš ko budeliai pažino jį, ir Jėzus buvo suimtas ir nuvestas pas vyriausį žydų vadą Kajipą. Čia jis buvo niekinamas ir kankinamas, čia ir Petras jo išsigynė. Judas, pamatęs ką jis padarė, iš širdgelos pasikorė.

Žydų vadas Kajipas perdavė Kristų karaliaus vietininkui Pilotui ir paprašė jį nuteisti mirtimi ant kryžiaus. Pilotas nerado Kristuje jokios kaltės ir mėgino jį išteisinti, bet žydai reikalavo mirties. Pilotas, nenorėdamas erzinti žydų, nusiplovė rankas ir davė žydams daryti ką jie nori su Jėzum. Tada jis buvo mušamas, kankinamas, niekinamas ir nuteistas mirti ant kryžiaus. Net prikaltą ant kryžiaus, ir ten nenustojo Kristaus niekinti ir juoktis iš jo.

Kai Kristus mirė, prasidėjo nepaprasti dalykai gamtoje. Žemė drebėjo, uolos skilo, saulė aptemo. Žmonės suprato, kad tai mirė ne paprastas žmogus. Sargybą ėję kareiviai ir jų vadas, sukrėsti šitų įvykių, pradėjo šaukti: tikrai tai buvo Dievo Sūnus.

Kai gamta aprimo, vienas turtingas žmogus, vardu Juozapas, paprašė leidimo palaidoti Jėzaus kūną. Gavęs leidimą, Juozapas įvyniojo jį į baltą drobę ir paguldė jį savo kape, kurį buvo išsikaldinęs sau uoloje.

PRIEŠ ALTORIŲ

MAIRONIS

Atsiklaupęs prieš altorių,
Prieš Švenčiausį pagarboj,
Nuraminti širdį noriu
Dievo amžinoj globoj.

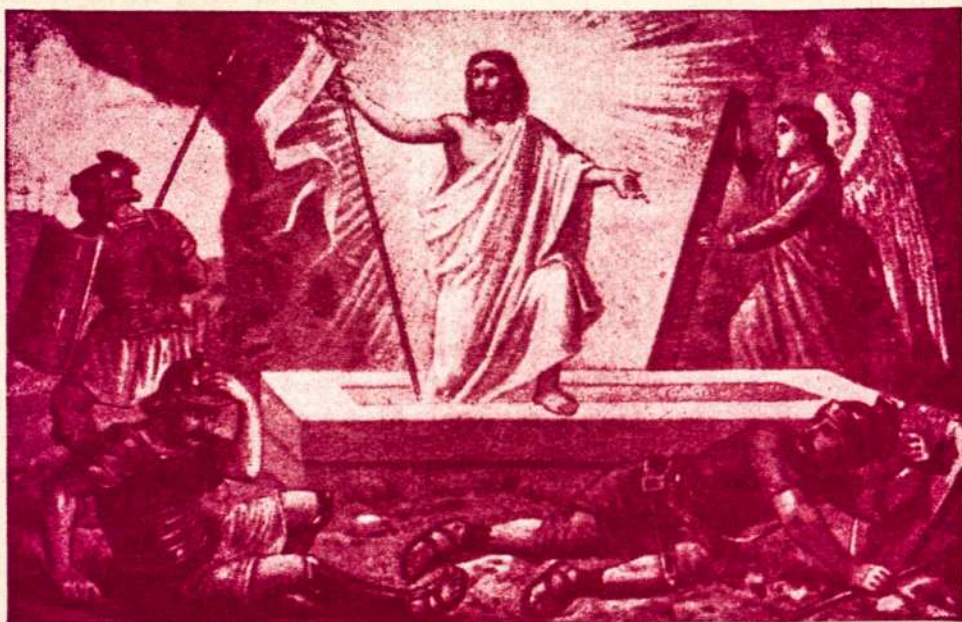
Bet tos mintys palaidūnės
Išsiblaškusios keliais,
Žemės amžinos klajūnės,
Ar kada nurimti leis?

Mea culpa, į krūtinę
Nusižeminęs mušuos, —
Spindi siela daimantinė,
Spindi ašarų lašuos.

EVANGELIJA VELYKŲ SEKMADIENĮ

Parašyta švento Morkaus, šešioliktame skyriuje.

Kristus mirė ir buvo palaidotas uoloje, o ant kapo angos buvo užristas didžiulis akmuo ir pastatyta kareivių sargyba, kad kas neišvogtų kūno. Šventas Morkus rašo, kad trys moterys, Marija Magdalena, Marija Jokūbo motina ir Salomė, nusipirko kvepalų ir išėjo Jėzaus kūno patepti. Toki buvo tų laikų papročiai. Trys moterys buvo susirūpinusios — kas joms atris tą didžiulį akmenį nuo angos? Atėjusios nustebo, akmuo buvo atristas. Įėjo į kapo angą ir nusigando: dešinėje pusėje jos pamatė jaunikaitį dangiškai apsitaisiusį. Jaunikaitis tarė moterims: Nenusigąskite; jūs ieškote Jėzaus, kurs buvo prikaltas ant kryžiaus ir palaidotas čia. Jis prisikėlė, jo čia nėra. Eikite, pasakykite jo mokiniams, kad jis eina į Galilėją. Tenai jį matysite, kaip jis yra jums sakęs.

Prisikėlęs Kristus pirmiausia pasirodė savo Motinai Marijai. Paskui jį pamatė Marija Magdalena, du žmonės einantieji keliu, paskui jis pasirodė savo apaštalams, sėdintiems už stalo. Tuo būdu Kristus paliko tiesioginį, gyvą liudijimą apie savo prisikėlimą.

ŠVENTAS JURGIS

KUN. K. A. MATULAITIS

Šventas Jurgi karžygy,
Tu prieš slobiną žengi.

Tu teisingas ir drąsus,
Gink nuo priešo mus visus.

Gink artoją Lietuvos,
Kaip ligšiol, taip visados.

Balandžio dvidešimt trečioji yra Švento Jurgio diena. Visas katalikų pasaulis labai gerbia šventą Jurgį. Daug šalių pasiėmė jį savo globėju. Tų šalių tarpe yra ir Lietuva. Daug bažnyčių Lietuvoje ir Amerikoje yra švento Jurgio vardu. Savo globėju jį laiko kariai, ūkininkai, prislėgtieji.

Šventas Jurgis yra gimęs prieš šešiolika šimtų metų toje vietoje, kur dabar yra Turkija. Jurgio tėvai buvo krikščionys ir jį išmokė pažinti ir pamilti tikrąjį Dievą. Tėvai davė Jurgiui taip pat auklėjimą ir mokslą.

Jurgis įstojo į romėnų kariuomenę. Greit pakilo į karininkus. Karalius rengėsi jį pakelti į dar aukštesnį laipsnį ir padaryti net savo patarėju. Karalius buvo pagonis ir persekiojo krikščionis. Jurgis užstojo juos ir tuo išsidavė, kad jis pats yra krikščionis. Visi stebėjosi Jurgio iškalba ir drąsa. Paklaustas, ar jis garbina valstybės dievaičius, Jurgis drąsiai atsakė:

— Aš garbinu tik tikrąjį Dievą. Jeigu reikės, už Jį ir savo gyvybę atiduosiu.

Po to karalius įsakė Jurgį suimti ir kankinti tol, kol jis atsisakys savo tikėjimo. Jam buvo sudraskytas kūnas, visas sumuštas, suvargintas, bet savo Dievo jis neišsižadėjo. Ir staiga jam pasirodė dangiškos išvaizdos jaunikaitis, jį suramino ir stebuklu išgydė jo žaizdas. Po šio stebuklo, daug stabmeldžių, net Jurgio kankintojų įtikėjo į Kristų. Karalius liepė tada Jurgį įmesti į negesintų kalkių

duobę, manydamas, kad jis ten žus. Bet po trijų dienų kareiviai nu-
stebo, o karalius nusigando, kai Jurgis buvo rastas sveikutėlis duo-
bėje. Tada jis tris kartus buvo nuodytas ir nei vieną kartą nuodai
jam nepakenkė. Jurgis padarė daug stebuklų, kurie atvertė prie
Kristaus daug stabmeldžių, įskaitant ir paties karaliaus žmoną Alek-
sandrą.

Karalius ir jo patarėjai nutarė vistiek nužudyti Jurgį. Su juo
kankinių mirtimi mirė Aleksandra, aukšto laipsnio karininkai An-
tolijus ir Protolis ir daug kitų.

Krikščioniškoji drąsa, ištvermė, teisingumas, dvasios stiprybė
žavi žmones ir pelno dangų. Įsigiję švento Jurgio dorybių, nebūsime
bailiai, bet drąsiai ginsime šventąjį tikėjimą nuo visų priešų pasi-
kėsinių.

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

PAVASARĖJANT

Išmiegojo dirvonėliai,
medžiai saulėj rąžos,
o suplyšęs jų rūbelis
žiedais nusidažo.

Spurda žvirblis po balutę,
taškoši sparneliais,
snape nešasi žibutę
pasipuoš lizdelį.

Lyg medaus lašai žilvyčiai
kvepia paraviuose,
visos pievos nutaškytos
geltonžiedžiais juokias.

Gaudo vėjas spindulėlį
saulės šilkavilnį,
kam iš miego jis prikėlė
sapnų žemę pilną.

Atdarysiu aš langelį
ir sugausiu vėją, —
riešutėlin jį uždarius
lauksiu rudenėlio...

KIŠKIUKAI RUOŠIASI VELYKOMS

— Neišdykaukite, vaikai, netrukdykite tėveliui, — ramino poną Kiškė savo vaikučius.

— Mamyte, kad tėvelis nieko nedaro. Jis tik sėdi susimąstęs.

— Gal jis susirgo, mamyte?

— O aš manau, kad jis blogoje nuotaikoje. Geriau, jei mes jį truputį palinksim.

— Tiesa, tiesa, tėvelis visada mielai su mumis žaidžia.

Taip kalbėjo kiškiukai apstoję savo motiną ir vienas kitą pertraukdami.

— Nusiraminkite, vaikučiai. Tėvelis tik rimtai galvoja. Greit ateina Velykos ir jis turi aprūpinti žmonių vaikučius velykiniais margučiais. Mes turime juos nudažyti, įdėti į pintines ir išnešioti vaikams. Mes slapta padedame po vieną margutį geram vaikui, kad jis turėtų malonumą su savo draugais jį jieškoti ir suradęs džiaugtis Velykų šventėmis.

— Kodėl tik žmonių vaikams teikiamas Velykų džiaugsmas. O mes argi ne vaikai? — nustebę klausinėjo kiškiukai.

— Žinoma, žinoma, jūs esate vaikai. Kiekviena butybė, kuri gyvena pasaulyje, turi savo vaikų, net ir mažiausia muselė augina savo mažutėlius vaikučius.

— Tai kodėl mes turime parūpinti velykinių margučių tik žmonių vaikams? — nustebo kiškiukai.

— Kad žmogus yra svarbiausias Dievo sutvėrimas. Jis yra karalius visų butybių žemėje. Net daugeliu žvėrelių ir paukštelių jis rūpinasi, todėl tie jam atsidėkoja; pavyzdžiui, karvytės duoda skanų pienelį, bitelės saldų medų, vištos — kiaušinius, o mes juos nuvažome ir tuo būdu padarome velykinius margučius.

— Aš niekuomet nemačiau žmonių vaikų, — pasakė mažiausias kiškiukas su trumpa uodegyte, už ką buvo pramintas Trumpauodegutis.

— Kad tu dar mažai gyvenai, — meiliai paglostė jį motina. — Palauk, tu dar juos pamatysi. Jie mėgsta pavasarį ateiti į mišką jieškoti gėlyčių, vasarą ateina parinkti uogyčių, o rudenį — grybauti. Žmonių vaikai labai mums palankūs, jie mėgsta pažaisti su mumis. Jūs turite būti mandagūs, kad jiems patikti.

— Mamyt, mamyt, — staiga pasigirdo tėvo Kiškio balsas. — Ateik pas mane, turiu svarbų pasikalbėjimą.

Išgirdę tėvo rimtą kalbą, kiškiukai iškart nutylo ir pritūpė ant savo užpakalinių kojų. Jų motina ponė Kiškė paskubėjo pas savo vyrą poną Kiškį.

Neužilgo ji sugrįžo ir pašaukė vaikus.

— Tėvelis nori su jumis pasikalbėti. Klausykite jo ramiai, nepertraukdami, kol jis nepabaigs kalbėti. Be to, jokių klausinėjimų. Jei bus reikalas, jis pats jus paklaus kas jums neaišku. Neskuškite atsakyti į kiekvieną tėvelio klausimą, o pirma pagalvokite ką atsakyti. Supratote.

— Supratome, supratome, mamyte, — vienu balsu atsakė kiškiukai. Jie nekantravo sužinoti apie ką tėvelis su jais nori kalbėti.

Atėjęs, ponas Kiškis rimtai apžiūrėjo visus savo vaikus ir tarė:

— Tur būt jūs iš mamytės jau žinote, kad greit bus Velykos?

— Mes turime margučių parūpinti, — išsišoko su atsakymu mažas Trumpauodegutis.

Bet staiga "pukšt" ir Trumpauodegutis išsitiesė ant žemės, o

virš jo “plaukšt” atsigulė Ilgaausis, visų vaikų vyriausias kiškiukas.

— Cha.. cha.. cha.. — plyšo juoku kiškiukai.

Persigandusi ponia Kiškė pribėgo prie nupuolusių padėti jiems atsikelti.

— Kas čia atsitiko? Kodėl jūs pargriuvote? — paklausė jų tėvas ir dar labiau surimtėjo.

— Mamytė mums uždraudė be jūsų sutikimo kalbėti, o Trumpauodegutis prasižiojo. Aš tik norėjau jį patraukti už uodegytės, kad priminti mamytės uždraudimą. Bet jo uodegytė tokia trumpa, kad negalėjau jos rasti ir netyčia jį pastumiau, — pasiaiškino Ilgaausis.

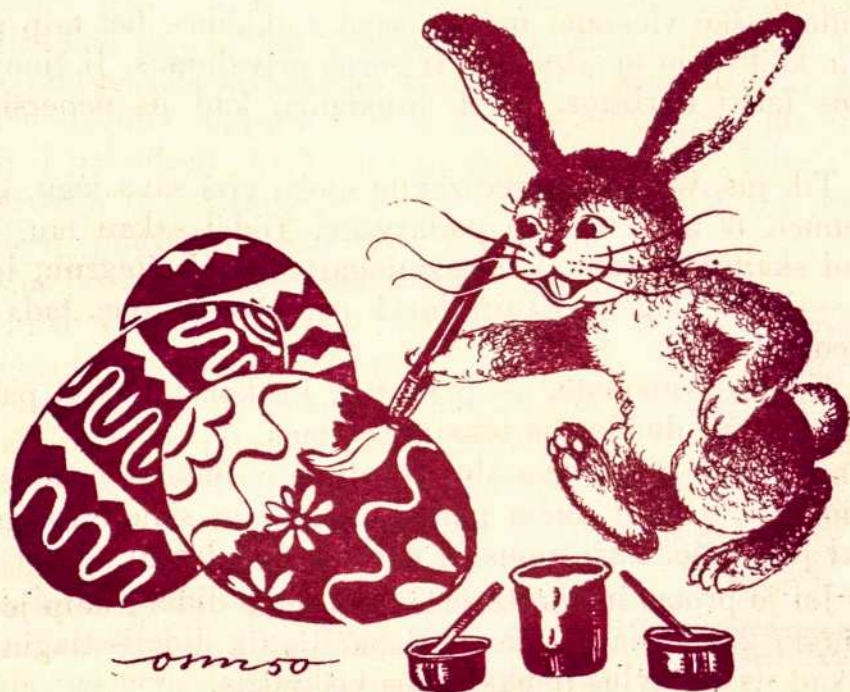
— Ir pats nupulei. Cha.. cha.. cha.. — linksminosi kiti kiškiukai.

— Nutilkite, vaikučiai, — ramino juos ponia Kiškė. — Klausykite tėvelio.

— Taip, taip, — pasakė ponas Kiškis. — Tikrai jis turi trumpą uodegytę. Dėl to ir pavadiname Trumpauodegučiu. Bet jis dar mažas. Su laiku ir jo uodegytė išaugs. Bet tavo ausys jau per daug išaugo, tu, Ilgaausi. Bet, deja, tavo protas nedidesnis už Trumpauodegučio. O tu esi mano vyresnysis sūnus. Tu turi man padėti margučius išbarstyti vaikams. Tu vienas tikrai nesugebėsi, o Puškorius dar per jaunas tokiam darbu.

— Aš galiu padėti, — vėl įsikišo mažiukas Trumpauodegutis.

— Tss.. tss..., — pribėgo prie jo motina, bijodama, kad vėl kiti kiškiukai nemėgintų jo nutildyti ir vėl jis nepultų, o tėvelis pyktų.

Bet ponas Kiškis tik meiliai pažiūrėjo į savo jauniausį sūnelį ir nusišypsojo į savo ūsus.

— Tu tikrai galvoji. Ilgausiui reikalingi padėjėjai. Jo uždavinį aš padalinsiu. Vieną dalį išpildys jis pats, Ilgausis, o kitą aš pavedu Puškoriui kartu su Kreivaakiu.

— O kam aš padėsiu? — vėl nerimavo Trumpauodegutis.

— Tu paliksi su manim, man padėsi, — nusišypsojo ponias Kiškė.

Bet tas Trumpauodegučio neviliojo. Jis norėtų neatsilikti nuo savo broliukų.

Kitą dieną prasidėjo karštas darbas. Visa Kiškio šeima pajudėjo: virė dažus, dažė margučius, sudėdavo juos į pintines. O ponias Kiškė dar siūvo vaikams velykinius rūbelius.

— Baigta, — vieną dieną ištārė ponas Kiškis, patempė savo ausis ir pakvietė ponias Kiškę.

— Jau laikas ir keliauti, — pasakė jis. — Šitą pintinę duosime Puškoriui ir Kreivaakiui. Tegul abu neša ją pasikeisdami. Puškorius stipresnis, tai jis neš 15 žingsnių, o Kreivaakis — 10 žingsnių, ir vėl pasikeis: Puškorius 15

žingsnių, Kreivaakis — 10. Tuo būdu viens antrą pavaduodamas jie nesunkiai nuneš pintinę. O aną pintinę paims Ilgausis, ir vienas nuneš.

Ponias Kiškė vienodai mylėjo savo vaikučius, bet taip pat gerai žinojo kiekvieno jų silpnybes ir gerus privalumus. Ji žinojo, kad Puškorius labai darbštus, todėl, bijodama, kad jis nepersidirbtų, pasakė:

— Tik jūs, vaikučiai, nedirbkite nieko virš savo jėgų, kad nepavargtumėt, ir tada mažiau padarysite. Todėl sakau tau, Puškoriuk, kad skaitytum ramiai ir sąžiningai savo 15 žingsnių ir Kreivaakio — jo 10 žingsnių. Taip daryk per visą kelionę, tada liksite abu patenkinti.

— Klausau, mamyte, — prižadėjo Puškorius, labai patenkintas, kad jam yra duodamas toks pavedimas.

Ponias Kiškė pabučiavo abu sūnelius, palinkėjo jiems sėkmingos kelionės. Po to ji nuėjo padėti vyresniam sūneliui Ilgausiui išsiruošti į kelionę. Pažiūrėjus jo ausis ji pagalvojo:

— Jei jo protas ir darbštumas būtų tokie dideli, kaip jo ausys, iš jo išaugtų gabiausias kiškis. O dabar jis tik didelis tinginys. Gerai dar kad jis yra tylus ir paklusnus kiškiukas.

Ponia Kiškė priėjo prie Ilgausio, paglostė jo ausis ir švelniai pasakė:

— Tu esi visų savo broliukų vyriausias. Turi būti jiems geru pavyzdžiu, kaip padėti tėveliui. Mes laikome tave mūsų pirmuoju padėjėju, tad keliaudamas nežiopsok. Eik ramiu žingsniu, laikykis paskirto tau kelio, nesukdamas į šonus. Ligi sutems pasistenk sugrįžti namo.

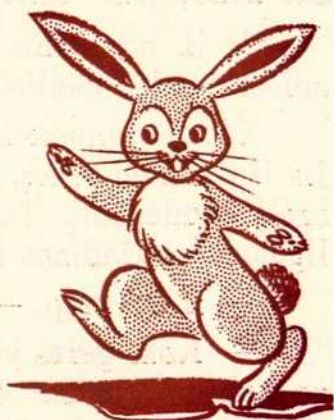
— Gerai, mamyte, pasistengsiu, — pasakė Ilgausis ir išvygiavo iš namų.

Labai nuliūdęs pasiliko Trumpauodegutis namie. Jis nutarė truputį palydėti savo broliukus. Iš pradžių jis nežinojo kurių. Pirmia, jis prisijungė prie Puškoriaus, bet jo pintinė buvo tokia aukšta, kad Trumpauodegutis, eidamas užpakaly jos, nieko nematė, net kelio. Be to, jam aišku pasidarė, kad tokios didelės pintinės nei Puškorius nei Kreivaakis neduos jam panešioti. O tie jo broliukai labai sparčiai žygiavo, kad Trumpauodegutis greit pavargo. Jis nutarė sugrįžti namo ir prisijungti prie Ilgausio.

Grįždamas namo jis pamatė iš tolo kitame keliuke Ilgausio ilgas ausis. Trumpauodegutis pradėjo jį vytis, bet greit netikėtai Ilgausio ausys visai išnyko. Be reikalo Trumpauodegutis žvilgčiojo į visas puses, Ilgausio ausų nebuvo niekur daugiau matyti. Trumpauodegutis jau nusprendė grįžti namo, kai staiga pamatė, kad koks tai nemažas žvėriukas atsargiai per krūmus lipa ir yra pasiruošęs kažin ką užpulti.

Paėjęs porą žingsnių pirmyn Trumpauodegutis pamatė savo brolių Ilgausį gulintį ant žemės. Jis saldžiai miegojo, o netoli jo stovėjo pintinė. Nepažįstamas žvėriukas ruošėsi užpulti Ilgausį. Trumpauodegutis suprato, kad jo broliui grėsia pavojus ir jis paskubėjo jį pabudinti. Atsibudęs Ilgausis išsigando, šoko į šalį pasiruošęs bėgti ir užkliuvo už pintinės. “Kliaukš!” ir visi margučiai išbyrėjo iš pintinės ir pakliuvo bėgančiam Ilgausiui po kojų. Tik “trikš-trakš”, “trikš-trakš” buvo girdėti ir beveik visi margučiai buvo Ilgausio kojomis sutrinti.

Trumpauodegutis pasislėpė nuo to žvėriuko už apverstos pintinės, bet žvėriukas su šauksmu “Vau! Vau!” šoko į jį. Trumpauodegutis pradėjo bėgti aplink pintinę, žvėriukas paskui jį. Ilgausio jau nebuvo matyti. Kiek jo kojos galėjo panešti jis lėkė namo. Vargšas Trumpauodegutis būtų čia sulaukęs savo galą, jei nepasigirstų švilpimas. Žvėriu-

kas, kuris buvo medžioklinis šuo, sustojo, prisiklausė švilpuko ir nubėgo į tą pusę, iš kur tas švilpimas ateidavo.

Tada Trumpauodegutis įsidrąsino ir taip pat pasileido bėgti namo. Ten jis jau rado Ilgaausį, kuris iš baimės dar drebėjo ir nieko negalėjo tėvams paaiškinti kas atsitiko.

— Nusiramink, vaikeli, juk dabar jokio pavojaus nėra. Papasakok mums kas atsitiko? — raminančiu balsu klausė jį motina ponia Kiškė.

— Jis, jis užpuolė... pintinė apsvirtė... margučiai... — neaiškiai murmėjo Ilgaausis.

— Tur būt tu tyčia sugalvojai, nes esi tinginys, nenorėjai nešioti pintinės, — rūsčiai pasakė tėvas ponas Kiškis.

— Ne, tėveli. Jis sako tiesą, — įsikišo atbėgęs Trumpauodegutis. — Aš pats mačiau. Didelis žvėriukas apvertė pintinę ir sudaužė visus margučius. Tas žvėriukas bėgo paskui mane, aš vos pasprukau. Jis vis rėkė: "Vau! Vau!"

— Ak, Dievulėli mano! — sušuko ponia Kiškė. — Vargšai mano vaikeliai. Jūs vos neįkliuvote į dantis piktam šuniui, o mes dar nenorėjome tikėti Ilgaausiui. Papasakokite mums smulkiau.

Ir ji, norėdama užtušuoti padarytą Ilgaausiui jų nepasitikėjimu skriaudą, meiliai patempė jį už ausų.

Čia Trumpauodegutis, kaip visada, išsišoko pirmas pasakoti. Jis išpasakojo viską, kaip įvyko, tik nutylėjo, kad buvo radęs savo brolių bemiegančių. Taip pat nepasakojo, kad jeigu jis pats nebūtų Ilgaausio pažadinęs iš miego, tai Ilgaausis būtų pražuvęs.

— Taip, taip, — skubėjo patvirtinti Ilgaausis ir pagalvojo:

— Koks geras yra tas mažas Trumpauodegutis. Jis nusišėpė mano kaltę. Jis mane išgelbėjo nuo pražuties, o dabar nori išgelbėti nuo tėvo bausmės. Tėvelis mane mokė, kad aš, kaip vyresnysis, tu-

riu būti kitiems geru pavyzdžiu. O dabar esu bailiai už Trumpauodegučio malonę pasislėpęs.

Ir Ilgaausis ryžtingai pasakė:

— Tėveliai, aš kaltas. Aš tingėjau vaikščioti ir užmigau. Jei ne Trumpauodegutis, būčiau pražuvęs. Prašau man dovanoti. Nuo šios dienos prižadu daugiau netinginiuoti ir sąžiningai atlikti pavestą man darbą.

— Štai kokias laimingas Velykas aš šiomet susilaukiau, — džiaugsmingai suriko ponas Kiškis. — Nors žmonių vaikai šiomet ne visi suras Kiškių margučių, bet jie tikrai mums kiškiams tą dovanos, kai sužinos, kokie laimingi pasidarė šiandien kiškiukų tėvai. Jų vaikas drąsiai prisipažino kaltu ir pažadėjo pasitaisyti. Jie susilaukė iš savo vyresniojo sūnelio geriausią padėjęją. Tad linkime žmonių vaikams ir jų tėveliams linksmų Velykų švenčių!

Š Y P S O K I M Ė S

— Ką kengūros turi, o kiti gyvuliai neturi?

— Kengūriukus.

*

— Ką tu ten valgai, sūneli?

— Obuolį.

— Pasisaugok kirminų.

— Kai aš valgau, tai kirminai turi manęs saugotis.

*

Mokytojas: — Petrai, vai, kokios purvinos tavo rankos. Ką tu pasakytum, jeigu aš ateičiau į klasę su tokiom rankom?

Mokinys: — Aš būčiau mandagus ir nuduočiau, kad nepastebiu.

AUKSINIS RITERIS

VLADAS MINGELA

Pasaka

(Mintis skolinta iš Puškino eiliuotos pasakos "Koniok Gorbunok")

Senų senovėje, kada nebuvo pasaulį nelaimingų žmonių, kada visi vaikučiai buvo sotūs ir turėjo savo tėvelius, kurie juos lepino ir mylėjo, kaip įmanė, kaip galėjo. Tuo laiku buvo didelė ir plati šalis. Toji valstybė garsėjo žmonių gerbūviu ir teisingumu. Pats kraštas nebuvo labai kalnuotas, bet garsėjo neapripiamomis giriomis. Tose giriose veisėsi nesuskaitoma daugybė įvairiom spalvotom plunksnom pasipuošusių paukščių. O jų čiulbėjimas, gražiausi treliai, girių platybėse skambėjo ir priminė rojaus džiaugsmus. Nesuskaitoma daugybė įvairių žvėrių - žvėrelių čia gimdavo, augdavo ir išmirdavo — niekas jų čia nemedžiodavo ir nedrumsdavo jų laimingo gyvenimo. Miško galingoji dvasia pavydžiai saugojo savo žvėrelius ir paukštelius nuo piktos rankos darbų.

Bėgo laikas. Daug sykių saulė rytuose pakildavo ir nusileisdavo vakaruose. Bėgo metai. Vieni gimdavo. Kiti mirdavo. Tuo laiku mirė šalies valdovo žmona. Karalius našlys visai paseno. Jo didelę ilgą ir baltą, kaip sniegas, barzdą retai kuomet jo valdiniai bematydavo. Tačiau likusi našlaitė, karaliaus sosto įpėdinė ir dukrelė Saulutė, dažnai lankydavo ligonis, pavargėlius ir nelaiminguosius. Ją užtat pamatę žmonės lenkėsi žemai, bet ne iš baimės, tik iš didelės meilės ir pagarbos.

Kartą pasišaukė savo dukrelę Saulutę senasis karalius, jos tėvas. Jis skundėsi savo senatve. Esą sunku jau jam kraštą valdyti. Jo kojos pasidarė neklusnios ir sunkiai pavaldomos. Kaulus gėlė. O ir galva ne be taip aiškiai galvojo, kaip seniau. Užtat jis norėtų savo dukrai — karalaitei Saulutei pavesti viso krašto valdymą, bet netekėjusi, tos šalies papročiais, negalėjusi tapti karaliene.

Nors karalaitei Saulutei piršosi tūkstančiai šauniausių princų ir didžiūnų, bet jai nepatiko nė vienas iš jų.

Per valstybės vyrų posėdį, kurį sušaukė karalius, kilo mintis: "Pastatyti stiklo kalną, į kurį išokus raiteliui, narsuolis - karžygis tapsiąs Saulutės vyras". Gal po mėnesio, o gal ir po metų, žmonės

išvydo aukštą kalną — stiklinę kalvą. Visi žiūrėjo į ją ir stebėjosi, nes nežinojo jo tikrosios paskirties.

Ir moterys ir vyrai tokio dar nematė: kraipė savo galvas ir šiaip ir taip manydami, bet negalėjo sugalvoti, kam iš tikrųjų jis pastatydintas?

Po kiek laiko aplėkė visą šalį gandas, kurį išnešiojo, įsėdę į eiklius žirgus, karaliaus pasiuntiniai. O tas gandas skelbė, jog tas narsuolis bei smarkuolis, kuris pajėgs raitas į tą kalną įlėkti, ir kurį karalaitė karališku antspaudu kaktoj atžymės — bus jos vyras ir visos plačios šalies valdovas.

* * *

Nuo krašto sostinės gal dvi dieni ir nakti pėsčiom einant ir vis į vakarus, per sunkiai pereinamas girias, slėnius ir raistus, gyveno turtingas ūkininkas. Jo dirbamos žemės laukai neužmatomai toli siekė. Ūkininkas turėjo tris sūnus: Antanas ir Petras protingi, o tuo tarpu Jonelis kvailiukas. Tačiau, kad ir kvailiukas jis buvo, bet tuščių niekų nepliurpė, nesikoliojo, bet tik dažniau tylėjo ir klausė ką kiti kalba.

Buvo ankstyvas ruduo. Ir lietaus vis dažniau ir dažniau palydavo. O kai kada ir visą savaitę dieną ir naktį lijo. Nupjauti kviečiai dar nebuvo suvežti ir, šilčiau saulutei ėmus šildyti, džiuvo gražiai surištose ir pastatytose gubose.

Kartą atėjo tėvas namo susirūpinęs ir piktas. Visi sužiūro į susiraukusį ir paniurusį tėvą. Tėvas ilgai nelaukęs pradėjo:

— Vaikai, bevaikščiojant laukuose pastebėjau, jog mūsų kviečius kažkas vagia. Išvarteliotos gubos ir šen ir ten išmėtytos ir vis be varpų... Nuo šios dienos, vaikeliai, reikės vienam eiti į laukus. Keista, — kas gi galėjo tą blogybę padaryti?

Pirmą naktį eisiu aš. Antrą reikės budėti Petrui. Trečią saugos Antanas. O jeigu mes nepagausim vagies, gal būt, teks saugoti ir mūsų Joneliui kvaileliui.

Taip tarė, — taip padarė.

Tėvas išbuvo laukuose visą naktį. Tačiau ir saulutė patekėjo, o jis pakilęs iš kviečių gubos — nieko neregėjo, nieko nepagavęs ėjo liudnas namo.

Antrą naktį saugojo Petras. Jis atsirėmė į gubą, susigūžė ir laukė velyvos nakties. Laukė, laukė, ir snaudulys ėmė blakstienas veržti. Jis kovoja, nepasiduoda... Tačiau miegas Petrą nugalėjo ir jis saldžiai užmigo. Blakstienos susiglaudė. Vokai uždegė vyzdžius.

Saulė pakilo iš už miško ir meiliai šypsojosi iš kviečių sargo. Petras išgirdęs paukščių čirenimą, avių — mekenimą ir šilto vėjo žaismingą kugio purtinimą, po kuriuo Petras miegojo — pabudo. Pratinęs akis suprato, jog pramiegojo. Atsikėlęs aplink apsižvalgė; ir vėl daug nuostolių pridaryta: kviečių varpos nuskabytos, kūgių daugybė, be varpų, išmėtyta lauke. Nusiminė ir ėjo piktas namo.

Tėvas pasitiko Petrą klausdamas:

— Na, mano sūnau, ar matei tą vagį, kuris mums daro nuostolius?

— Ne, tėve, nors visą naktį akių neužmerkęs saugojau, — melavo.

Trečią naktį ėjo kviečių saugoti Antanas. Ir jis, kaip ir Petras, apie dvylikta valandą nakties užmigo. Mat tuo laiku burtininkas užleido miego burtus. Kad ir kaip Antanas nesistengė nemiegoti, bet miegas jį nugalėjo. Užmigo...

Tuo tarpu atbėgęs piktadarys vėl draskė kviečių varpas, o kūgius išmėtė, išbarstė laukuose. Pabudęs Antanas ėjo namo liūdnas ir nusiminęs, nes nežinojo, ką tėvui ir besakyti. Tačiau nutarė tėvui pameluoti, jog akyliai saugojo visą naktį ir vis dėlto jam neteko nieko matyti.

Namie, pasisveikinęs su tėvu ir broliu Petru tarė, jog nieko nematė nors visą naktį akių nesudėjęs.

Ketvirtą naktį tėvas juokaudamas siuntė jauniausią Jonelį kvailelį.

— Eik, Joneli, gal gi tau pavyks tą piktadarį pagauti? Būk tu už mus visus akylesnis...

— Gerai, tėve, aš eisiu — tarė Jonelis kvailelis. — Tačiau aš norėsiu naktį valgyti. Ar duosi man duonos su sviestu?

— Gerai, gerai — gausi, kiek tik norėsi, — juokavo tėvas.

Nuėjo į plačiuosius laukus Jonelis. Atsisėdos, kramtė duoną su sviestu ir visą laiką įdėmiai, įtempęs klausą, klausėsi ar kas nesielsina prie kviečių.

Atėjo ir dvylikta nakties. Ir jam ėmė miegas rakinti vokus. Net seilė varvėjo per barzdą, — taip miegas jį ėmė. Bet jis prisiminė tėvo įsakymą, jog jam pavesta saugoti ir pagauti piktadarį. Jonelis pirštais laikė akių vokus, kad jie neužsidarytų, kad jis neužmigtų. Jis kietai kovojo su žmogaus silpnumu, bet laimėjo.

Staiga jis girdi, netoliese, atbėgant lyg arklių: kanopų bildėjimą.

mą... Jis įsiklausė. Nakties tamsoj girdi kažką gubas vartaliojant ir garsiai kramtant kviečių varpas.

— Palauk, tu besarmati, — galvojo Jonelis, — pagausiu aš tave.

Jonelis jaučia, jog tas “kažinkas” jau visai arti jo gubos, po kuria jis sėdėjo. Jis akyliai išžiūrėjo į nakties tamsą. Ir mato visai arti lyg nedidelio arklio šešėlį. Šešelis vis artėjo į jo gubą. Staiga tas “kažkas” priėjo visai arti ir ėmė skabyti kviečių varpas nuo tos gubos, po kuria tupėjo Jonelis.

Jonelis įsitempė, kaip spiruoklė, ir kad šoks — žaibo greitumu — į šešėlio pusę. Nutvėrė už uodegos tą nežinomąjį. O tas nežinomasis buvo “arklelis kuprelis”. Piktadarys siaubo apimtas šoko bėgti, kiek tik kojos įkabina. Bėga bėga, o Jonelis vis stipriau spaudžia ir laikosi už uodegos. Pagaliau, matydamas, jog ilgai nepajėgs tokiu greičiu bėgti, užsoko arkleliui - kupreliui ant nugaros. Ir taip jis, žaibo greitumu, jodinėjo po laukus gal geroką pusvalandį. Pagaliau, arklelis kuprelis prašneko žmogaus balsu.

— Joneli! Joneli! dovanok man... paleisk mane. Aš daugiau niekados į jūsų lauką nesilankysiu ir kviečių nevalgysiu.

— Joneli! Joneli! — paleisk mane, nevesk pas tėvą. Aš tau duosiu viską, ko tu tik prašysi.

— Joneli! Joneli! tu tik mane pašauk: “Arkleli, kupreli ateik” tris sykius ir aš pas tave atbėgsiu ir tau ištikimai pats tarhausiu ir duosiu tau viską, ko tu tik panorėsi.

— Gerai, tarė, Jonelis: eik sau sveikas, tik nedarkyk mūsų kviečių, nemėtyk ir nedraikyk gubų.

Paleido. Arklelis kuprelis linksmas nubėgo iš kur atbėgęs.

O pats atsigulė po ta pačia guba ir saldžiu miegu užmigo. Miegojo, kol išaušo. Pabudęs pačiupinėjo kviečius. Išaižė vieną kitą varpą sau į saują. Subėrė į burną. Kviečiai jau gerokai apdžiūvę. “Greit vešime į daržinę” galvojo Jonelis. Kiek pasiraivęs, nuėjo namo.

Jonelį pasitiko tėvas.

— Na, vaikeli, ar ką matei mūsų laukuose?

— Taip, tėveli, mačiau... Net buvau pagavęs, bet tai buvo “arklelis kuprelis”. Kada juo, gal pusvalandį gerą, laukais, kaip vėsulas, jodinėjau — jis ėmė mane, gailiu žmogaus balsu, maldauti jį paleisti. Man jo pagailo ir aš jį paleidau. Bet jis prižadėjo daugiau į mūsų kviečių laukus nesilankyti.

— Kvaily: aš tau sakiau, jei ką pagausi pas mane atvesk, o tu manęs nepaklausei. Eik iš mano akių — piktai subarė tėvas.

* * *

Kada buvo kviečiai suvežti į daržinę, liko visai šeimynai daugiau laiko pramogoms ir savo malonumams.

Kartą švariausiais drabužiais apsirengę abu protingieji broliai raiti išjoja miestan. Jonelis kvailelis ir klausia brolių:

— Broleliai, kur gi jojate? Gal ir aš kartu su jumis galėčiau joti?

— Kvaily, kam tau reikia žinoti? — juk visvien tu nieko nesusprasi... — tarė abu broliai.

Jonelio širdį gailiai suspaudė skausmas. Kada abu jo broliai išnyko iš jo akių, Jonelis tuojau nubėgo į laukus, kur augo gana aukšti krūmai. Ėmė šaukti: “Arkleli, arkleli kuprelis, ateik pas mane” — tris sykius šaukė. Vos tik trečio šauksmo garsas išnyko aido tolumoje, pasigirdo arklelio kanopų pasišokinėjantis “tra-ta-ta” bilsnojimas, arklelio zovados garsas... Jis jau prie pat Jonelio stovi ir klausia: “Kuo tau, mano bičiuli, galėčiau pasitarnauti?”

— Mielas mano, arkleli kuprelis, man širdį spaudžia skausmas. Mano broliai išjojo į miestą. Norėčiau ir aš to miesto pasižiūrėti. Bet neturiu nei arklio nei geresnio drabužio... Tas miestas turbūt toli?

— Gera, Joneli, tarė arklelis kuprelis. Eik į tuos krūmus: ten rasi viską, ko tavo širdis trokšta.

Jonelis bėgte nubėgo. Žiūri, ogi stovi nuostabaus grožio sidabrinis, bet gyvas eiklus žirgas. Čia pat guli sidabriniai, puošniausi

rūbai, kuriais net karaliai negalėjo puošti — taip jie brangūs ir gražūs buvo.

Čia pat burtininko “arklelio kuprelis” pašaukti subėgo kirpėjai ir kitokie tarnai. Jie Jonelį švariai nuplovė. Nuskuto barzdą. Sušukavo. Sidabro puošniais drabužiais jį aprenge. Išoko į puošnų balną. Ir žirgas vėselu nulėkė į tą pusę, kur buvo karaliaus sostinė — kur stiklo kalno viršūnėj sėdėjo gražuol: karalaitė Saulutė. O žirgas tokiu greičiu lėkė, jog vietomis nesiekė žemės...

O Jonelis, atrodė, jog ir ne Jonelis kvailelis, bet šauniasias karalaitis. Jo ilgas ir platus, saulėje žvilgantis, kardas buvo madingiausias ir gražiausias anų laikų ginklas. Tą žvilgantį sidabrinį riterį pamatę žmonės klaupdami, su nusižeminimu, pagerbdavo.

Per trumpą laiką, sidabrinis riteris, Jonelis, pasiekė šalies valdovo ir visų mylimo karaliaus miestą. Žmonių minios stumdėsi gatvėmis, o ypač netoliese stiklo kalno. Į čia jau buvo suvažiaavę tūkstančiai įvairių tautų riterių, kunigaikščių bei karalaičių — princų. Visi norėjo savo laimę išbandyti. Šauniasi riteriai, kurie išsiskirdavo iš visų kitų savo gražia apranga ir ginklais, savo nenustovinčiais, kaip aitvarais žirgais, pajėgdavo vos kelis metrus to kalno aukštumos pasiekti. Visi krisdavo atgal. Daugis ir mirtį sau rado. Žmonės tik stebėjosi ir galvojo, jog niekas iš mirtingųjų žmonių to kalno viršūnės nepasieks, neužkops, nes kalnas buvo stiklinis ir slidus.

Visų dėmėsiai staiga nukrijo į naują riterį, nematyto grožio; žavinčio savo veido grožiu, apranga, ginklais ir sidabru. Pats raitelis nuo pat galvos iki kojų — sidabru blizgėjo. Arklys taip pat žvilgėjo sidabro baltumu. Jis tripė kojomis ir sprandą užrietas negalėjo nė minutėlės nustovėti vietoj.

Žavingasis sidabrinis riteris ilgai nelaukė. Žmonės sužiūro ir apspito aplink jį. Tačiau kada pamatę, jog riteris įsibėgėti ir šokti į kalno viršūnę, prasiskleidę, davė kelią. Visi nuostabos jausmo sužavėti šaukė “valio” kaip įmanydami stengėsi drąsinti puikolį riterį su jo žavingu žirgu. “Valio” garsai iš tūkstančių krūtinų griausiniu sklido aplinkui. Pats karalius su savo ilga balta, kaip sniegas, barzda išėjo lauk pažiūrėti. Kas gi galėjo nutikti, kad minia griausmu šaukė ir garbino naująjį atvykėlį?

Ir karalius pamatė nuostabųjį riterį sidabro spindėjime.

Ir abu Jonelio broliai: Petras ir Antanas stebėjosi nuostabaus karalaičio — riterio apranga ir arkliu.

Tai ne žaibas — tvikstelėjo, tai ne perkūnas trenkė: tai riteris Jonelis su savo stebuklinguoju žirgu įsibėgėjęs šoko į stiklo kalną. Vieną akimirką ir minia aiktelėjo, vėliau šaukdama “valio”, it perkūnui trenkus, sugaudė aplinkui... Gi Jonelis jau buvo beveik prie pat viršūnės kalno. Tik maža ko betruko iki galo. Tačiau nepavyko. Žirgas su raiteliu, slidziu stiklu, laimingai nučiuožė žemyn: jiems nieko blogo neatsitiko.

Tą pačią akimirką paslaptinęs riteris it žaibas nulėkė namo.

* * *

Namie Jonelis kvailelis apsirengė savo senais skudurais ir sėdi užkampyje, kaip niekur nieko.

Parvyko namo protingieji broliai: Petras ir Antanas. Jonelis jų klausinėja, ką jie matę mieste? Tie išdidžiai atsakė:

— Kvaily, tau nesuprasti... Mes matėme sidabrinį riterį, kuris beveik neužsoko į pat kalno viršūnę. Maža ko betrūko, būtume turėję naują karalių...

Jonelis nieko neatsakė. Tačiau savyje, vos girdimai murmėjo, “gera jums buvo broleliai”.

Kitą dieną vėl abu protingieji broliai išsirengė didžion kelionėn į miestą. Ir tą dieną prašėsi Jonelis brolių paimamas kartu. Bet tie išdidžiai atsakė:

— Kvaily, ne tau tas grožybės suprasti.

Jie vėl vieni išėjo miesto linkui.

Jonelis ilgai nelaukė, nuėjo į laukuose augantį krūmyną. Tris kartus jis šaukė: “Arkleli, kupreli ateik”. Ir arklelis kuprelis po trečio šauksmo skubiai atbėgo ir klausė ko Jonelis norėtų? Jis pasiskundė nepasisekimu ir prašė vėl drabužių ir eiklaus žirgo.

Šį sykį atbėgo auksinis žirgas, o Jonelis gavo aukso drabužius, aukso kardą. Tokio grožio ne tik Jonelis, bet ir niekas pasaulyje nėra matęs. Jokie karaliūnai negalėjo to turto, prabangos ir grožio net sapne matyti — taip gražūs ir brangūs jie buvo.

Vos kelios akimirkos truko ir Jonelis jau buvo mieste. Vėl nuostabos šūkiai ir minios džiugaujantis “valio” pasveikino paslaptinę riterį. O Jonelis auksu žvilgėjo saulėje. Visi susirinkę riteriai ir karaliūnai stebėjosi nematyto riterio narsa, grožiu, jo brangia apranga ir nematyto aukso žirgu.

Šį sykį Jonelis ilgai nelaukė: paspaudė pentinus ir žirgas piestu šokęs metėsi į stiklinį kalną. Šį kartą aukso žirgas, tą pačią akimirką, buvo kalno viršūnėje. Karalaitė šoko prie jo ir norėjo prie kaktos prispausti valdovo antspaudą. Tik, netikėtai, prie pat kranto

stovėjęs žirgas paslido ir kartu su raiteliu nučiuožė nuo kalno. Karalaitė išsigandusi tik skestėlėjo rankomis ir apalpo — taip ji buvo nusiminusi ir išsigandusi, kad Jonelis galėjęs užsimušti, o ji netektų šaunaus ir gražaus vyro ir šalies valdovo.

* * *

Ir šį sykį broliai, grįžę namo, pasakojo, ką jie matę. Jie irgi stebėjosi paslaptingojo riterio grožiu ir aprangos turtingumu, taip pat ir žirgo gražumu, nes taip, kaip riteris, taip pat ir žirgas buvę auksiniai.

Ir čia Jonelis stebėjosi, o broliai nekartą jį užgavo tardami: “ne tau suprasti kvaily”...

* * *

Kitą rytą, vos saulei žengus pirmuosius žingsnius į dangaus skliautą, abu broliai skubiai išsirengė kelionei į miestą. Ir šį kartą Jonelis kvailelis prašėsi jų paimamas, bet abu kietaširdžiai broliai jo balso negirdėjo.

— Ką tu ten matysi? Juk vistiek, ne tau suprasti tas grožybes...

Jie vėl abu išskubėjo į miestą, kad nepasivėlintų į iškilmes. Nes iš tikrųjų buvo kas žiūrėti. Juk čia savo laimę bandė šimtai, o gal ir tūkstančiai žymiausių riterių — karaliūnų, kunigaikščių... ir kitokių didžiūnų. Visi norėjo tapti tos didžios šalies valdovu ir kartu gražiosios karalaitės vyru.

* * *

Vėl gi, Jonelis nubėgo į laukus, į mums pažįstamus krūmus ir tris kartus šaukė “arkleli, kupreli ateik”. Ir šį sykį atbėgo žvengdamas arklelis. Ko nori? — klausė jis Jonelio.

— Taigi vėl noriu į tą miestą joti. Man patiko gražioji karalaitė. Duok man — arkleli kupreli — tokį žirgą, kad aš galėčiau karalaitę pasiekti.

— Žirgas jau tavęs laukia, — sako arklelis kupreli — žmogaus balsu prataręs.

O, Dievuli, koks žirgas! Tik spindi brangakmeniai — deimantai, brilijantai ir kitokie rubinai, ametisai. Nuo tų brangiųjų akmenų spalvų ir blizgėjimo raibo Joneliui akys. Ir jo drabužiai buvo iš deimantų ir brangių akmenų.

Tuoju subėgo burtininko sušaukti kirpėjai ir kitokie tarnai. Jie Jonelį nuprausė, sušukavo, aprengė.

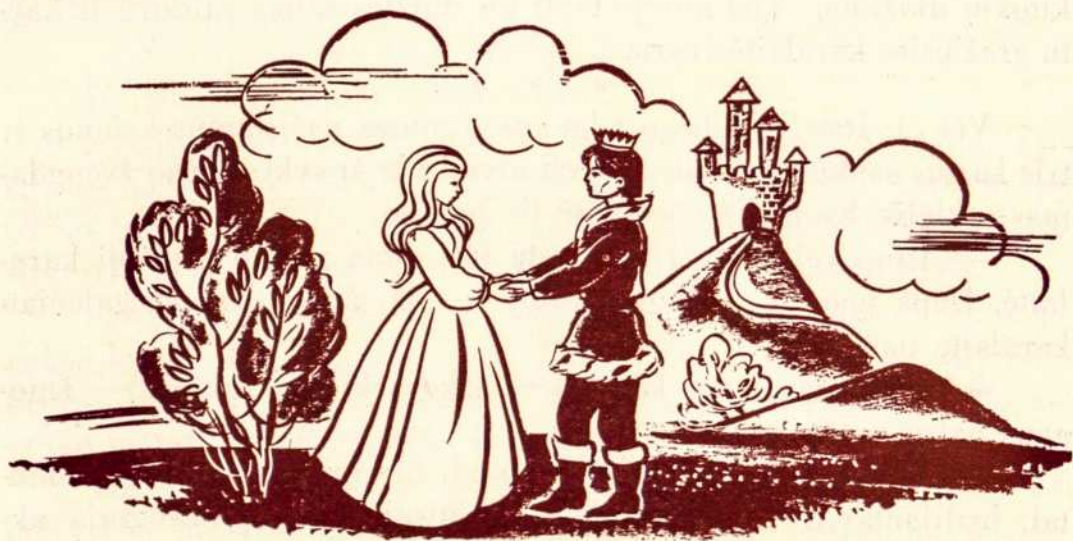
Jonelis šoko į balną, kaip tikras riteris. Jo vikrumu turėtų stebėtis kiekvienas daug kovų ir dvikovų pergyvenęs riteris.

Jis jojo šikart taip greit, jog jo, saule atstojantis, žirgas, daž-

nai lēkė nesiekdamas žemės kojomis. Sutiktas žemėje kliūtis: upes, ežerus, kalnus bei girias jis praskrisdavo — taip greit jis lėkė. Atrodė, jog ir iš viso tai ne žirgas, bet baisusis slibinas... kuris turėjo sparnus...

Miestas jau čia pat. Stiklinis kalnas vėl žvilga saulės spinduliuose. Bet Jonelio žirgas ir jo paties apranga iš brangiųjų akmenų sudaryta taip žvilgėjo, jog užtemdė ir pačią saulę. Žmonės tos žavios šviesos apstulbinti puolė ant žemės ir išsitiesė, kaip ilgi, pagarbai to deimantinio riterio. Niekas nieko panašaus net sapnuose nėra sapnavęs — taip šviesūs ir brangūs tie rūbai buvo. O deimantinio arklio net pasakose niekas nėra girdėjęs... Susižavėjimas paslaptin gu riteriu buvo visuotinas. Girdėjosi klausiant: "Iš kur jis, kas jis?" Bet niekas nieko apie jį nežinojo. Jam tačiau niekas iš suvažiavusių karaliūnų - riterių bei kunigaikščių ir iš tolo prilygti negalėjo.

Šį sykį Jonelis visai iš arti į tą stiklinį kalną įkopė. Žmonės žiūrėjo į jį jau pačioje kalno viršūnėje besantį. Jis nulipo nuo arklio. Apkabino ir pabučiavo karalaitę. O ši JAM, prie pat plaukų, kaktoje prispaudė karališkąjį antspaudą. Karalaitė Saulutė pavaišino Jonelį geriausiu raudonu vynu. Vėl jį pabučiavo ir jis nusileido žemyn.

Minios žmonių ir riterių sveikino naująjį karalių — šalies valdovą.

Sugrįžęs namo, Jonelis užsileido savo ilgokus plaukus ant kakto, kad broliai kartais nepastebėtų joje sėdinčio antspaudo.

Vėl gi, jis teiravosi pas brolius, ką jie matę, ką mieste girdėjo.

Bet broliai tik vieną pasakė, jog mūsų šalis jau turi karalių valdovą, nes deimantinis riteris užsoko į pačią stiklinio kalno viršūnę. Karalaitė jį pabučiavo ir uždėjusi antspaudą jo kaktoje.

Atėjo ir žiema. Karaliaus pasiuntiniai po visą šalį ieškojo tojo paslaptingojo deimantų ir briliantų riterio. Juk jis pasiekė kalno viršūnę, jis pabučiavo karalaitę Saulutę — užtat jis turi būti šalies valdovas.

Karaliaus pasiuntiniai vieną dieną atvyko ir pas mūsų žinomą ūkininką. Apžiūrėjo visus vyrus — bene rasis čia su antspaudu kaktoje jaunuolis? Bet abu broliai nebuvo antspauduoti.

— Argi jūsų namuose nėra daugiau vyrų? — klausė karaliaus pasiuntiniai.

— Dar yra vienas, mūsų jaunesnis brolis, Jonas kvailelis, bet jis ne visai protingas, apsiskarmalavęs sėdi kitame kambaryje. Apie jį ir kalbos negalį būti. Jis dar nėra miesto iš viso matęs... — kalbėjo abu broliai, kaip pasamdyti.

— Bet mes turime jį pamatyti. Visus vyrus mums pavesta tikrinti. Jeigu kurį praleistume, mums greistų pakorimo mirtis.

Pašaukė Jonelį.

Vyriausias pasiuntinių perbraukė jam per kaktą ir atmetė kokštą plaukų į šoną. O gi kaktoje spindi aukso antspaudas! — paties valdovo antspaudas. Išsigando ne tik abu broliai, tėvas, bet ir karaliaus pasiuntiniai. Broliams užėmė žadą, jie iš išgąščio ir žodžio negalėjo ištarti. Jie negalėjo vis suprasti, kaip tai galėjo būti, kad tas, kuriam jie visad sakydavo: “Kvaily, ne tau visa tai supras-ti...” Argi tas deimantinis riteris, kuris užsoko ant stiklo kalno, pabučiavo karalaitę ir laimėjo jos ranką ir širdį būtų jų brolis Jonelis kvailelis. Juk jis tiek daug iš jų paniekos ir pajuokos neužtarnautai visą savo amžėlį vilkdavo. Ir apkuldavo jį nekartą, bet jis buvęs kantrus... kentėjo... nesipriešino.

Bet šiuo tarpu abejoti nebuvo galima: ant Jonelio kaktos aukso antspaudas! Broliai puolę ant kelių ir prašė jiems dovanoti už visas skriaudas ir nuoskaudas... Karaliaus pasiuntiniai jam į ranką pabučiavo — tokie tuomet buvo papročiai.

Kviečiamas pasiuntinių Jonelis turėjo apleisti tėvų namus ir vykti į karaliaus rūmus.

Jonelis liepė palaukti karaliaus pasiuntiniams. Pats nuskubėjo į netoliese augančius krūmus ir pasišaukęs “arklelį kuprelį” gavo iš jo deimantinį arklį, deimantais ir kt. brangiais akmenimis iš-

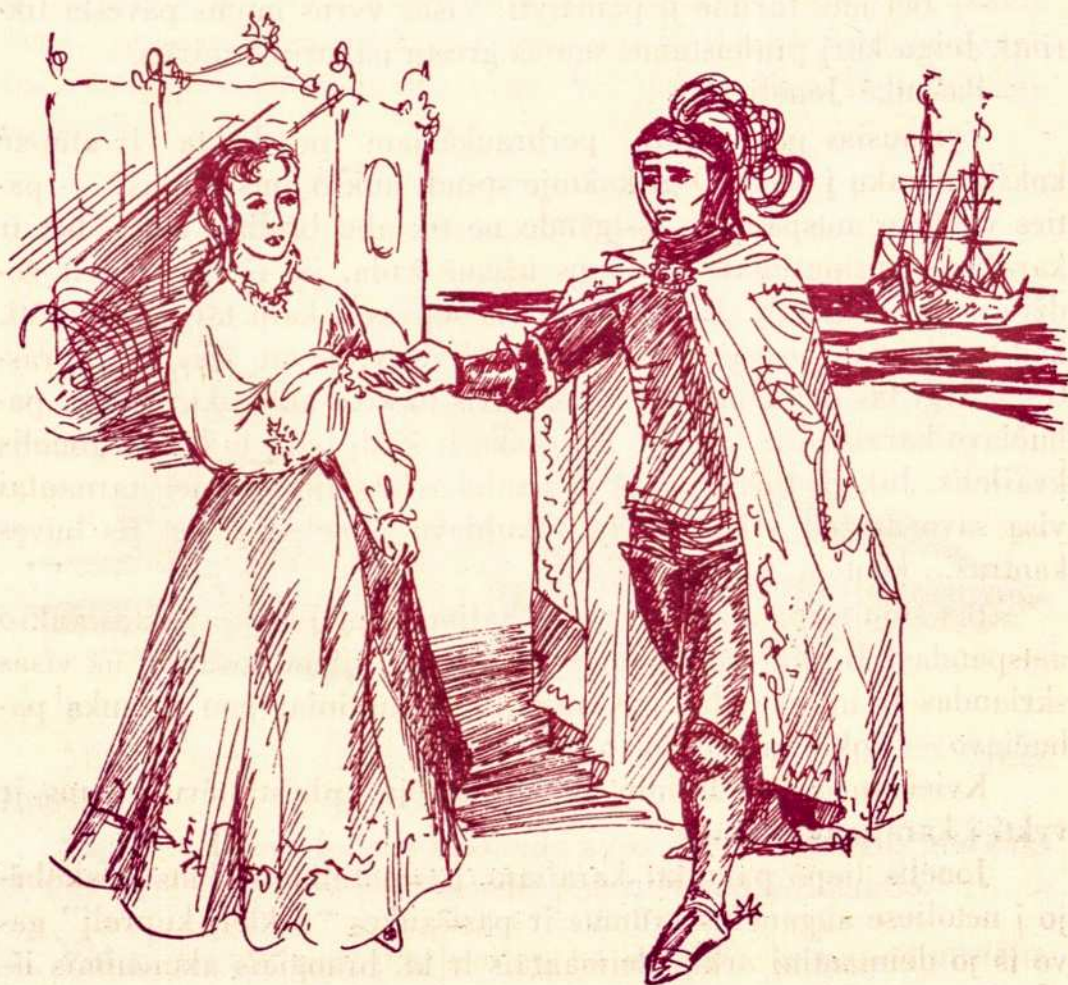
puoštus drabužius, kardą. Įsėdęs į balną, kaip vėsulas jis įlėkė į tėvų namų kiemą.

Tėvas ir broliai ašarodami išlydėjo savo brolių į miestą.

Po kiek laiko Jonelis parsikvietė į karaliaus rūmus abu savo brolius ir tėvą. Juos mylėjo, vaišino, o buvusias skriaudas pamiršo.

Jonas vedė karalaite Saulutę. Buvo surengta nematyto dydžio puota. Suvažiavo daugybė karalių, riterių, kunigaikščių. Kas turėjo — atsivežė savo dukteris ir žmonas. Ir Jono tėvas ir abu broliai tame baliuje buvo nepaskutiniai. Muzika grojo gražiausias melodijas. Buvo pakviesti anų laikų garsiausios muzikai, kurie suvažiavusiems didžiūnams davė visą eilę gražiausių koncertų.

Ant to baltos ir aš buvau. Visi buvo linksmi. Buvau linksmas ir aš. Aš irgi valgiau ir gėriau, per barzdą taukai ir vynas varvėjo, saldainiai patys tirpo ant stalų sudėtuose dubenyse, o į burną niekas nekliuvo — viskas pro šalį praėjo, o ką mačiau — jums vaikučiai papasakojau.

KLAUSIMAI – ATSAKYMAI

KLAUSIMAS. Esu 6 metų amžiaus, pirmame skyriuje amerikoniškos mokyklos, namie kalbame tik lietuviškai, mieste, kuriame mes gyvename yra tik dvi lietuviškos šeimos, šeštadieninės lietuviškos mokyklos nėra. Ką aš turiu daryti šitose sąlygose, kad išmokčiau lietuviškai skaityti ir rašyti?

ATSAKYMAS. Pirmiausia, paprašyk mamytę, kad ji nupirktų tau lietuvišką elementorių. Ji žino ką šis vardas reiškia ir kur jį nupirkti. Paskui, prašyk mamytę ir tėvelį, kad jie kiekvieną vakarą tau padėtų bent po vieną valandą. Po dviejų - trijų mėnesių netik tu, bet ir tėveliai, nustebsite pamatę kaip daug tu jau gali lietuviškai skaityti, o paskui ir rašyti. Dabar pats laikas pradėti, nes po metų - kitų jau bus sunkiau netik pradėti, bet ir mokytis. Yra daug tūkstančių žmonių, kurie namie išmoko skaityti ir rašyti.

KLAUSIMAS. Esu 13 metų, mergaitė, septintame skyriuje. Lan-kau lietuvišką šeštadieninę mokyklą. Mokslas man sekasi. Labai noriu turėti draugų, artimesnių, su kuriom galėčiau pasikalbėti, išeiti, kartu pasidžiaugti laisvalaikiu. Tačiau man tai nesiseka, atrodo, kad draugės manęs nenori, vengia. Turiu kartais sunkumų ir su seselėm mokytojom, atrodo, ir jos manęs nemėgsta. Ar galima šitai ištaisyti ir kaip?

ATSAKYMAS. Taip, galima ištaisyti. Pirmiausia, tu turi sužinoti kokios yra šių sunkumų priežastys. Jeigu priežastys yra tose mergaitėse ir jų aplinkumoje, mėgink pasieškoti draugiškesnių, geriau išsiauklėjusių mergaičių, su kuriom galėtum susidraugauti. Bet jei priežastys yra tavyje, turi ieškoti būdų joms pašalinti. Pirmiausia šiuo reikalu reikia daug kalbėti su savo mamyte. Jeigu ji viena negalėtų pakankamai padėti, reikėtų pasikalbėti su sesele tavo klasės mokytoja, arba su sesele mokyklos vedėja. Šiame reikale daug gali padėti tavosios mokyklos arba šeštadieninės mokyklos kapelionas. Reikia tik drįsti ir mokėti prie kurio nors iš tų žmonių prieiti ir jų patarimais pasinaudoti.

KLAUSIMAS. Esu 15 metų berniukas, vidurinės mokyklos antroje klasėje. Mokytis sekasi labai gerai, tėvai nori, kad aš eičiau į universitetą pabaigus vidurinę mokyklą, aš to irgi noriu, man patinka ši idėja. Bet mane kankina viena mintis — ateinančius metus aš galėčiau jau gauti leidimą vairuoti automobilį, kurio mūsų šeima neturi, nes nepajėgia nupirkti ir, ypač, išlaikyti. Aš noriu imtis pomokyklinio ir vasaros darbo ir pirkti seną automobilį, bet tėvai su tuo nesutinka. Ką aš turėčiau daryti?

ATSAKYMAS. Ši problema šiame krašte kankina ne tik tave vieną, ja serga šimtai tūkstančių jaunuolių, ypač berniukų. Šitame atvejuje yra galima tik viena iš dviejų: arba normaliu keliu, per mokyklas, įsigyta profesija arba senas automobilis. Didžiulė patirtis rodo, kad jaunuolis, jeigu tėvai nepajėgia padėti, abiejų dalykų negali įvykdyti. Seno automobilio išmokėjimo ir išlaikymo našta jį sugniuždo ir mokslui eiti jam pritrūksta jėgų. Tai yra labai rizikingas kelias. Ateitį išmainyti ant seno automobilio, atrodo, nevisai protinga.

KLAUSIMAS. Aš labai mėgstu skaityti visokius "comicus", žinoma, kaip ir visi mano draugai. Bet daug kas sako, kad "comikai" negerai veikia į žmogų. Ar tai tiesa?

ATSAKYMAS. Ne visi "comikai", "negerai veikia į žmogų". Yra "comicų", kurie galima ir patartina skaityti, tik reikia juos žinoti. Bet, mūsų nelaimei, daugiausia "comicų" yra tikri jaunimo nuodai, jų reikia saugotis. Artimiausioje ateityje Eglutėje duosime ištisą straipsnį apie "comicus" ir nurodysime kelius, kaip susirasti gerus ir išvengti blogų "comicų".

Trys mergaitės ėjo iš mokyklos po vienu lietsargiu, ir visos parėjo visai sausos. Kodėl?

*

Tuo metu nelijo

Su traukiniu kartu išeina, su traukiniu kartu grįžta, traukiniui iš jo nėra jokios naudos, bet traukinys be jo eiti negali. Kas yra jis?

*

Triukšmas

Koks žodis, kai parašytas, visada yra klaidingas.

*

Klaidingas

Kokia višta kiaušinį deda ilgiausiai?

*

Negyva

Ant stogo yra penki žvirbliai. Vieną jų šaulys nušovė. Kiek liko? Vienas. Kurį nušovė, nes kiti nuskrido.

Kas yra blogiau negu rasti kirmėlę valgant obuolį?

*

Rasti pusę kirmėlės.

Koks žodis anglų kalboje yra ilgiausias?

Smiles. Tarp pirmos ir paskutinės raidės yra mylia.

*

Kas yra tai, ką kiekvienas yra matęs, bet niekas daugiau nematys?
Vakar diena.

*

Kurią metų dieną moterys mažiausia kalba?

*

Trumpiausią dieną.

Kuo daugiau nuimi, tuo didesnė darosi. kas tai yra?

*

Skylė

Ko mergaitė daugiausia ieško, nenorėdama, kad ji tai rastų?

*

Kojinėje skylės.

Kaune buvo mėsininkas, gana storas, šešių pėdų aukščio. Ką jis svėrė?
Mėsą.

*

Koks yra pasaulyje mažiausias tiltelis?

Jūsų nosies tiltelis.

*

Kiek obuolių reik įdėti į visai tuščią vieno bušelio talpos pintinę, kad pintinė nebūtų tuščia?

Vieną, nes kai vieną įdėsi, pintinė jau nebus tuščia.

*

Ką reikia daryti, kad turėtum švelnutes rankas?

Nieko.

*

Kokių gyvulių akys yra arčiausiai viena kitos?

*

Mažiausių.

Kaip sužinoti ar nykščiu besiprašęs pavėžėti yra geras žmogus, ar plėšikas?

Pavėžėk jį, jeigu jis tavęs neužmuš, reiškia yra geras.

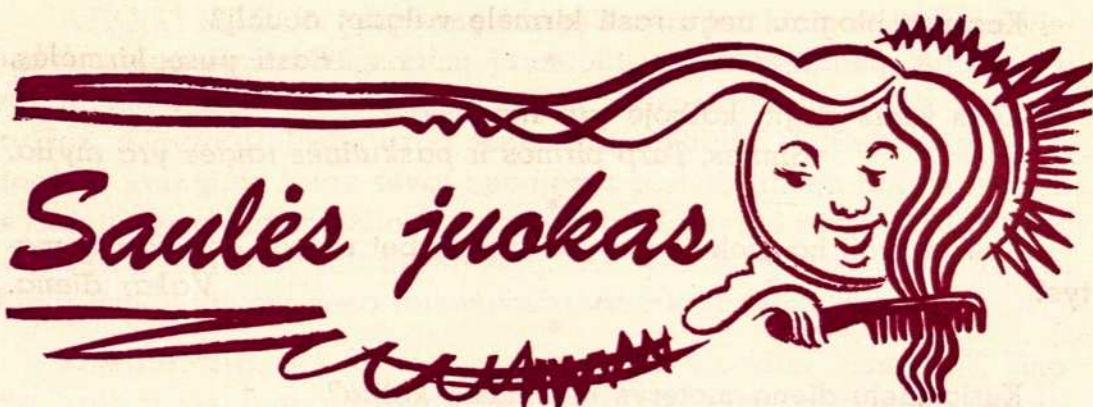
*

Koks skirtumas yra tarp senos amerikoniškos daimos (dešimtu-ko) ir naujo pennio (cento)?

Devyni centai.

*

Trys vyrai atėjo darbo ieškoti pas tą patį darbdavį. Darbas buvo geras, bet tik vienam vyru. Darbdavys pažadėjo darbą tam, kuris perlips per gatvę ištempta virve nuo vieno namo penkto aukšto į kito namo penktą aukštą. Visi trys vyrai lipo ir visi nukrito. Kas gavo darbą?
Graborius.

Viena ponis, norėdama išvažiuoti iš kiemo, kur buvo pristatyta automobilį, stukterėjo priešakiu į kito automobilio šoną. Paspaudus atgal, stuktelėjo užpakaliu į kitą automobilį.

Policininkas, kurs stebėjo vairuotoją, priėjo prie jos automobilio. "Prašau parodyti leidimą", pareikalavo. "Ponas, nebūk keistas, kas man gali duoti leidimą", atsakė ponis.

*

Ūkio mokyklos studentas vasaros atostogų metu norėjo pasirodyti savo kaimynams ūkininkams. Sutikęs ūkininką jo sode, sako: "Jūs ūkininkaujate labai pasenusiais metodais, aš užtikrinu jus, kad nuo šito medžio jūs negausite nei dešimt svarų obuolių". "Aš visai sutinku su jumis", sako ūkininkas, "nes čia yra kriaušė".

*

Didysis išradėjas Tomas Edisonas kartą buvo garbės svečiu viename priėmime. Vakaro vedėjas ištisą valandą režė kalbą apie Edisono išrastą "kalbamą mašiną". Po jo turėjo kalbėti pats Edisonas, kurs taip pradėjo: "Dėkoju kalbėtojui už jo malonias pastabas, bet aš turiu įnešti kai kurių pataisų: Dievas išrado kalbamą mašiną. Aš išradau pirmą, kurią gali sustabdyti kada tik nori."

*

Du policininkai įgriuvo uždusę į vieno piliečio butą ir pradėjo: "Mes ką tik radome negyvą žmogų paupy ir manėme, kad tai tu".

"Kokio didumo jis?", paklausė pilietis.

"Maždaug tavo ūgio".

"Kokiais marškiniais jis apsivilkęs?"

"Mėlynais!"

"O, tai tikriausiai ne aš!" — atsakė pilietis.

*

Rinkiminės kompanijos metu Linkolnas pasakė kalbą viename susirinkime ir prašė susirinkusius balsuoti už jį. Vienas iš jo oponentų suriko: "Balsuoti už tave?! Aš verčiau balsuočiau už velnią!" "Aš žinau", ramiai atsakė Linkolnas, "bet tuo atveju, jeigu tavo draugas nekandidatuotų, gal pabalsuotum už mane".

*

Vienas meškeriotojas gyrėsi savo draugui kokią didelę žuvį jis pagavo. "Šitokio ilgumo", parodė plačiai išskėsdamas rankas. "Aš niekada nemačiau tokios žuvies".

"Greičiausia ne", pastebėjo draugas.

*

Garsus Amerikos humoristas Herford priklausė vienam klubui. Vienas labai nuobodus to klubo narys kartą atbėgo pas Herford ir sako: "Įsivaizduok, praeidamas pro grupę mūsų narių aš nugirdau, vienas pasakė, kad jis duotų man \$50, kad aš pasitraukčiau iš klubo". "Laikykis aukštesnės kainos, jie tau duos ir \$100", pridėjo Herford.

*

Viename susirinkime, kuriame pasakė didingą kalbą labai žymus senatorius, dalyvavo garsus rašytojas Mark Twain. Per pertrauką Mark Twain sako senatoriui: "Tai buvo puiki kalba, bet, žinai tamsta, aš turiu knygą, kurioje yra kiekvienas žodis šitos kalbos". Senatorius įsižeidė ir sako: "Gal galėtum man tamsta parodyti tą knygą". "Žinoma, mano pasiuntinys tamstai atneš ją".

Rytojaus dieną senatorius gavo didžiulį žodyną.

*

Kai Linkolnas buvo prezidentu, grupė piliečių atėjo pas jį prašyti, kad jis pravestų vieną naują įstatymą. Prezidentas žinojo, kad jeigu įstatymas ir būtų priimtas, vistiek nebūtų galima jį įvykdyti. Prezidentas ir sako grupei: "Žiūrėkite, kiek kojų avis turėtų, jeigu aš jos uodegą pavadinčiau koja?" "Penkias!" — suriko žmonės. "Va čia ir yra jūsų klaida. Iš uodegos koja nepasidarys, pavadinus ją koja!" — pridėjo prezidentas.

*

AR ŽINOTE:

Kokia kalba kalbėjo Jėzus? *Aramajų.*

Kokia kalba kalbėjo Abraomas? *Archaldėjų.*

Kokia yra didžiausia pasauly bažnyčia? *Šv. Petro, Vatikane.*

Kokia yra didžiausia bažnyčia Amerikoje? *Šv. Patriko, New Yorke.*

Irmutė Stasaitė iš Cleveland, Ohio.

M I S L Ė S

Ant lankų kalnelis, ant to kalnelio dvarelis, tam dvarely šimtas panelių. *Aguona.*

Namie palikau, ant kelio sutikau, o vis tik savo nepažinau.

Bitės.

Žalias namelis, viduje visas raudonas, o jame gyvena tokie juodi vaikai. *Arbūzas.*

Kuomet geriausias laikas valgyti? *Kada alkanas.*

Kas yra pilnas skylių, o vandenį laiko? *Kempinė.*

Irmutė Stasaitė.

Ant nosies sėdi, už ausų kojas laiko. *Akiniai.*

Kitus maitina, o pats — niekad. *Duonos kepalas.*

Kai atimi, — didesnis. *Duobė.*

Be kojų, be rankų, o dieną naktį bėga. *Vanduo.*

Už balto beržynėlio šuva loja. *Liežuvis.*

Du kerdžiu milijoną avių gano. *Akys ir raidės.*

Kitam kanda, pats rėkia. *Piūklas.*

Dvi sesutės sviestą laižo. *Rogės.*

Kas verkia be ašarų? *Smuikas.*

Abu vienodą algą ima, bet vienas 12 kartų sunkiau dirba.

Laikrodžio rodyklės.

Daiva Bajorūnaitė.

Miela Eglute, siunčiu jums šitas mįsles, gal galėsite panaudoti.

Kas tuo pačiu laiku eina virš vandens ir po vandeniu, bet ne-sušlampa? *Su viedru vandens ant galvos.*

Turi kojas, bet nevaikšto, turi plunksnas, bet neskaido, turi sie-lą, bet nevisada? *Lova.*

Močia pasislepia, tėvas pasirodo. *Saulė ir mėnulis.*

Šimtą avių vienas piemuo gano. *Mėnulis ir žvaigždės.*

Keturi broliai po viena kepure. *Stalas.*

Šeši ponai dirba, o septintas meldžiasi. *Savaitė.*

Šventa buvo šventa bus, bet į dangų nepaklius. *Bažnyčia.*

Kęstutis Kliorys

MŪSŲ PALANGOJ

Palangoj prie jūros
Gintaro saujelė, —
Tai gražiausias daiktas
Mūs visoj šalelėj.

Putotosios bangos
Išmeta kas rytą
Gintaro saujelę,
Mažą nematytą.

Renutė

MIELA EGLUTE

Aš esu devynių metų. Eglutę prenumeruoju treji metai. Jau moku gerai lietuviškai skaityti, nors mokausi tik angliškoje katali-kiškoje mokykloje. Rašyti kiek silpniau man eina.

Turiu dvejų metų sesutę. Ir ji labai patenkinta būna kaip aš skaitau tą Eglutę garsiai.

Eglutę labai myliu ir prašau mus lankyti.

Liudytė Bakanaitė, Chester, Pennsylvania.

AR ŽINAI?

1. Kodėl reikia plauti rankutes prieš valgi?

Prieš valgi nusiplauk rankutes, nes ant jų yra nešvarumų, nors tu ir nematai. Su valgiu kartu patenka ir tie nešvarumai į tavo viduriukus, kaip mažos sėklytės. Tos sėklytės vadinamos bakterijomis. Tavo pilviuke toms bakterijoms šilta, daug maisto ir jos ten pradeda augti. Tada vaikutis suserga. Todėl labai svarbu plauti rankutes prieš kiekvieną valgi.

2. Kodėl negalima rankomis liesti veidą ir trinti akis?

Mums rankutės yra duotos žaisti ir dirbti, o ne liesti veidą ir akis. Su rankomis trindami veidą sutepame jį, o į akis patekę nešvarumai jas griaužia. Akys pasidaro raudonos ir ašarėlės rieda, ar norim verkt ar ne. Ryta akių vokai būna sulipę ir sunku atmerkti akeles. Todėl naudokime rankutes tam, kam Dievulis jas mums davė.

3. Kodėl reikia dantukus kasdien valyti?

Dantukus reikia valyti po kiekvieno valgio, taip kaip ir indus reikia plauti po kiekvieno valgio. Tarp dantukų likę maisto likučiai pradeda pūti, nes ten yra šilta ir drėgna. Dantukuose atsiranda skylutės. Tada negalima saldžiai valgyti, nes dantukas ima skaudėti. Reikia prašyti mamytę, kad nuvestų pas dantų gydytoją.

4. Ką turiu daryti, kai įsipjaunu pirštą?

Kai įsipjauni pirštą neplauk žaizdos seilėmis, bet parodyk mamytei, kad jį užrištų.

5. Kodėl reikia kvėpuoti per nosį, o ne pro burną?

Jei kvėpuojame pro burną, labai daug šalto vėjo įtraukiame. Dėlto galim peršalti ir susirgti. Jei pro nosį kvėpuojame, vėjui yra ilgesnis kelias nueiti į plaučius ir taip jis sušyla.

P A T A R L Ė S:

Ankstyboji varnelė — danteliūs,
danteliūs, vėlyboji — akeles,
akeles krapšto.

Į ką jaunas įprasi, tą senas tebe-
rasi.

Moki žodį — žinai kelią.

Žodis žvirbliu išlekia, jaučiu grįž-
ta.

Prastas paukštis, kurs savo lizdą
teršia.

Lašas po lašo ir akmenį pratašo.

Galva visą žmogų vedžioja.

ALp 1785
Larch.

94. 771,226